

موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان

محمد صالحی: عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.
پرویز سعیدی: گروه حسابداری و مدیریت واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران.
نگین جباری: عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گلستان، ایران.
مریم کاظمی ملک محمودی: دانشجوی کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
شبیما کاظمی ملک محمودی*: معاونت تحقیقات و فن‌آوری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان و دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گلستان، ایران.

چکیده: انجام پژوهش، نه تنها نشانه‌ی اعتلای کشورهاست، بلکه یکی از مهمترین عوامل توسعه در دنیای امروزی محسوب می‌شود. راهبری تحقیقات از ارکان اصلی نظام آموزش عالی به شمار می‌رود. اهمیت دادن به امر تحقیقات خود کفایی و استقلال واقعی به ارمغان می‌آورد در حالی که بی‌توجهی به آن، منجر به پرداخت هزینه‌ی گزاف خواهد شد. پژوهش حاضر در راستای بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی انجام شد. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی بود، جامعه آماری ۲۲۶۳ نفر بود که ۳۳۲ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری، پرسشنامه دانشگاه علوم پزشکی اراک بود، که شامل ۲۹ سؤال برای دانشجویان دارای سابقه‌ی فعالیت پژوهشی و ۱۸ سؤال برای دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهشی است که با آلفای کرنباخ ۰.۸۴ و دانشجویان غیر محقق با آلفای کرنباخ ۰.۸۹ تأیید شد. آزمون‌های توصیفی نظیر: فراوانی، انحراف معیار، میانگین و استنباطی نظیر من‌ویتنی و تی‌تست مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که از دیدگاه دانشجویان، بین دو گروه در خصوص انجام فعالیت‌های پژوهشی در دو حیطه‌ی عمومی و فردی تفاوت معناداری وجود نداشت ($p < 0.001$). ولی در حیطه‌ی سازمانی تنها در پاسخ به پرسش عدم وجود هسته‌ی تحقیقاتی در بین دو گروه اختلاف معنادار وجود داشت. بیشترین موانع از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش در حیطه‌ی سازمانی ضعف در دستیابی به اینترنت و بانک‌های الکترونیکی و در حیطه‌ی فردی، فشردگی واحدهای درسی و از دیدگاه دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهش در حیطه‌ی سازمانی ضعف در سیستم تشویقی و در حیطه‌ی فردی، فشردگی واحد درسی ذکر شد ولی به تفکیک جنس، مقطع و مدرک تحصیلی رابطه‌ی معناداری دیده نشد. بنابراین با توجه به اهمیت پژوهش و نتایج، اولویت‌بندی موانع تحقیق جهت حل آن ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: موانع فعالیت پژوهشی، دانشگاه، دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهشی، دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهشی.

***نویسنده‌ی مسؤول:** معاونت تحقیقات و فن‌آوری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان و دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گلستان، ایران.

(Email: kazemishima20@yahoo.com)

مقدمه

در دنیای تکنولوژی و مبتنی بر دانش کنونی، انجام پژوهش و تحقیق، از نشانه‌ی پیشرفت و اعتلای کشورها در سطح بین‌المللی و یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه محسوب می‌شود، چرا که موجب افزایش سرمایه‌های ملی و بهره‌وری در بخش‌های مختلف کشور خواهد شد. دانشگاه‌ها به‌عنوان مهم‌ترین و کلیدی‌ترین نهاد توسعه‌ی جامعه با ورودی‌هایی از قبیل قشر جوان و مولد کار، داده‌ها و اطلاعات موجود و خام، سیاست‌ها و بودجه‌های معین و خط‌مشی مشخص برای تحقق اهداف عالی که تربیت متخصص، محقق و تولید دانش و فن‌آوری از جمله مهم‌ترین آنهاست، در جهت استقلال و توسعه‌ی جامعه ایفای نقش می‌کنند. در این زمینه نیز مسؤولان و سیاستمداران و مدیران کشور در سند چشم‌انداز کشور، ایران سال ۱۴۰۴ کشوری توسعه‌یافته در جایگاه بالای اقتصادی، علمی و فن‌آوری در سطح منطقه ذکر نمودند (سند چشم‌انداز بیست ساله، ۱۳۸۴). در کشورهای در حال توسعه، معمولاً کارگزاران به دلایل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی به دنبال رفع مشکلات آنی بوده و به تحقیقات که معمولاً نتایج آن سال‌ها بعد مورد استفاده قرار می‌گیرد کمتر توجه دارند (عزیزی، ۱۳۷۴). در سال ۱۹۹۰، معادل ۹۶ درصد از بودجه‌های تحقیقاتی جهان را کشورهای در حال توسعه هزینه کردند که سهم کشورهای اسلامی از این میزان فقط ۱ درصد است (عزیزی، ۱۳۸۰) که توجه ویژه‌ی مسؤولان کشور به افزایش سهم تحقیقات با توجه به نتایج حاصل از آن ضروری است. بدون تردید، مهم‌ترین عامل پیشرفت بشر نیز در هزاره‌ی سوم و تغییرات عمده‌ی برنامه‌های آموزش پزشکی، مرهون توجه و استفاده از نتایج پژوهش‌های علمی در عرصه‌های مختلف دانش و تکنولوژی بوده است (بورگویان، ۲۰۱۰). در این راستا دانشگاه و مراکز آموزش عالی به لحاظ جایگاه علمی، فکری و معنوی، مبدأ تولید دانش و ایده‌ها و فن‌آوری نوین هستند و نقش مهمی در توسعه و پیشرفت کشور دارد. در این زمینه، آنچه مهم به‌نظر می‌رسد، نقش مدیریت و راهبری پژوهش‌ها در دانشگاه‌هاست. راهبری تحقیقات دانشگاهی از ارکان اصلی نظام آموزش عالی به‌شمار می‌رود. تحلیلی بر روند تحقیقات علمی ایران در دهه‌ی اخیر نشان می‌دهد که کشورمان در عرصه‌های علمی پیشرفت‌های قابل توجهی را تجربه کرده است، اما با این وجود، سهم ما از تولید علم دنیا بسیار محدود بوده است (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۱). نتایج تحقیقات سال ۱۳۸۶ نشان داد که تولید علم ایران با جمعیتی بالغ بر یک درصد از کل جمعیت دنیا حدود ۰/۲

درصد بود. در صورتی که کشور ترکیه با جمعیتی مشابه، با تولید علمی معادل پنج برابر ایران در جایگاه اول منطقه قرار داشت (اصنافی و همکاران، ۱۳۸۶). لازم به‌ذکر است در دنیای مبتنی بر توسعه‌ی دانش‌بنیان امروز کشورها بر اساس توانایی در تولید علم و کاربرد دانش طبقه‌بندی می‌شوند (عاصف‌زاده و پیری، ۱۳۸۶). کشورهای توسعه‌یافته به‌طور متوسط ۲ تا ۳ درصد تولید ناخالص سرانه‌ی خود را صرف پژوهش می‌کنند؛ درحالی که طی دهه‌ی هفتاد، ایران تنها ۰/۳ تا ۰/۶ درصد تولید ناخالص داخلی خود را صرف پژوهش کرده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۹). از طرفی هدفمند نبودن تحقیقات، ارتباط ناکافی مؤسسات علمی با متن جامعه، عدم کاربست تولیدات علمی، مسایل مالی و اقتصادی، ضعف توانمندی‌های پژوهشی و مشکلات سازمانی از جمله مواردی هستند که به‌عنوان موانع و بازدارنده‌های تحقیق مورد بررسی قرار گرفته‌اند (سالم صافی و همکاران، ۱۳۸۸). نباید فراموش کرد فضای بیرونی دانشگاه نیز بر این موانع از جمله مشکلات سیاسی و اجتماعی، نظام آموزشی و مسایل اقتصادی تأثیر می‌گذارد (کریمیان و همکاران، ۱۳۸۹). بنابراین نهادینه کردن پژوهش، درک و شناسایی توانمندی‌ها و امکانات موجود و پی بردن به چالش‌ها و موانع پژوهشی از مهم‌ترین وظایف مدیران و متولیان پژوهش است. در این راستا، گام اساسی در ایجاد یک نظام تحقیقاتی کارآمد، تقویت انگیزه‌ی دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها نسبت به انجام تحقیق، تهیه‌ی ابزار تحقیق، تربیت پژوهشگرانی توانمند و بالأخره تثبیت جایگاه پژوهش در کشور و رفع موانع تحقیقی باشد (کیانپور و همکاران، ۲۰۰۵). اهمیت پژوهش و تولید دانش در جوامع کنونی به اندازه‌ای است که می‌توان از پژوهش به‌عنوان اصلی‌ترین نیروی محرکه برای ترقی جامعه و یکی از شاخص‌های مهم رشد نام برد. بر این اساس، می‌توان ادعا کرد که بین تحقیقات و میزان پیشرفت حقیقی هر کشوری رابطه‌ی مستقیم وجود دارد و تا زمانی که کشور و دانشگاه‌های ما با حل موانع پیش روی تحقیق و مشکلات انجام فعالیت‌های پژوهشی نتواند به معنای واقعی و کاربردی از دستاوردهای تحقیقات راهبردی، کاربردی و توسعه در برنامه‌ریزی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و برنامه‌های آموزشی بهره ببرند به توسعه‌ی پایدار و سرمایه‌ی اجتماعی به مفهوم واقعی دست نخواهیم یافت. در راستای این هدف، نظام‌دهی به پژوهش‌های دانشگاهی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تحقیقات دانشگاه‌ها است، چرا که اشاعه‌ی روحیه‌ی تحقیق و ایجاد انگیزه و رغبت در

اعضای هیأت علمی و محققان دانشگاه نسبت به امر تحقیق در گرو ایجاد سیستم و نظام‌دهی به امور پژوهش و تهیهی ابزار کار است (سبزواری و همکاران، ۱۳۸۰). اهمیت دادن به امر تحقیقات و افزایش فعالیت‌های پژوهشی در هر کشور سبب توسعه و پیشرفت شده، خودکفایی و استقلال واقعی برای آن مملکت به ارمغان می‌آورد و بی‌توجهی به امر پژوهش، در آینده منجر به پرداخت هزینه‌ی گزاف‌تر از تحقیق خواهد شد. البته پر واضح است سامان‌دهی به امر پژوهش بدون شناسایی موانع امکان‌پذیر نیست. در این راستا با بررسی تحقیقات مرتبط با پژوهش و پیشینه‌ی تحقیق می‌توان از نتایج انجام پژوهش در این زمینه و زمینه‌های مشابه در داخل و خارج آگاه شد. در پژوهش شریعتمداری (۱۳۹۰) با عنوان "آسیب‌شناسی موانع اجرای پژوهش در میان اعضای هیأت علمی و ارائه‌ی راهکارهای کاربردی" نتایج نشان داد که عوامل فردی، اطلاع‌رسانی، آموزشی، اجتماعی و اقتصادی در تقویت انگیزه‌ی پژوهشی استادان مؤثر بود و تأثیر عامل فردی و اجتماعی از دیدگاه استادان زن و مرد متفاوت بود. همچنین تأثیر عامل فردی در تقویت انگیزه‌ی پژوهشی از نظر استادان با سابقه‌ی خدمت تفاوت معنادار داشت. در پژوهش ظهوری و فکری (۱۳۸۰) تحت عنوان "موانع پژوهش از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران" یافته‌ها نشان داد افراد تنها حدود نیمی از مهارت لازم در تدوین پروپوزال، اجرای پژوهش، آنالیز و تفسیر داده‌ها و نیز مقاله‌نویسی دارند. محدودیت تایپ، پرینت، زیراکس، مشاوره‌ی پژوهشی، اینترنت، کتابخانه به‌ترتیب مهم‌ترین عامل نارضایتی این افراد از خدمات پژوهشی در دانشکده بود. در پژوهش مهرعلیزاده و طاهری (۱۳۷۵) با عنوان "سیاست‌گذاری تحقیقات دانشگاهی و صنعت و جایگاه اعضای هیأت علمی در پژوهش در دانشگاه شهید چمران" نتایج نشان داده شد که مشکلات اداری و مالی، جایگاه تحقیق و محیط علمی، اطلاعات و وسایل و ابزارهای علمی، مسایل مربوط به استادان، عملکرد شورای پژوهشی دانشگاه در تصویب، اجرا و گزارش‌نهایی تحقیقات از جمله موانع مؤثر در پژوهش به‌شمار می‌رود. نتایج تحقیق مظلومی و همکاران (۱۳۹۲) تحت عنوان "بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حین آموزش در دانشگاه" نشان داد که میانگین نمره‌ی موانع شخصی ۶۷/۹۴ درصد از نمره‌ی کامل و موانع سازمانی ۶۸/۶۱ درصد از نمره‌ی کامل بود. موانع شخصی زنان بیشتر از مردان و دانشجویان شرکت‌کننده در کارگاه‌های روش تحقیق بالاتر بود. در

تحقیق علمداری و همکاران (۱۳۸۲) تحت عنوان "موانع موجود در انجام فعالیت‌های پژوهشی از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های شهر یاسوج" نتایج نشان داد که بررسی موانع شخصی، کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد و بی‌علاقگی به امر پژوهش به‌ترتیب بیشترین و کمترین مانع پژوهش در موانع سازمانی، کمبود امکانات و تجهیزات لازم و محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش به‌ترتیب بیشترین و کمترین مانع پژوهشی از طرف اعضای هیأت علمی عنوان شده بود. زنان و افراد با مدرک تحصیلی بالاتر میانگین نمرات مانع شخصی بیشتری را به خود اختصاص داده بودند. در تحقیق هامیلتون (۱۹۸۸) تحت عنوان "دو نقش هیأت علمی پرستاری: مدرس و محقق" نشان داد در زمینه‌ی موانع شخصی، بیشترین میانگین نمرات مربوط به کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد بود و ساعات زیاد تدریس اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به‌دلیل عدم تأمین زندگی مادی آنان و ناگزیر بودن از تدریس در مراکز مختلف موانع بر سر راه تحقیق و پژوهش در آموزش عالی محسوب می‌شوند. با افزایش سابقه‌ی کار، فعالیت‌های پژوهشی نیز افزایش می‌یابد که بالطبع موانع بیشتری در فعالیت‌های تحقیقاتی را مشاهده می‌کردند. در تحقیق لهسایی‌زاده (۱۳۷۵) تحت عنوان "موانع پژوهش علوم اجتماعی در ایران، نتایج نشان داد که تشریفات اداری دست و پا گیر پژوهش‌های اجتماعی هستند و هنوز پژوهش‌های اجتماعی نهادینه نشده‌اند. بسیاری از دانشگاه‌ها از استادان خود در طی سنوات خدمتی هیچ‌گونه پژوهشی را طلب نمی‌کنند، همین امر باعث جدی نگرفتن تحقیق از سوی برخی استادان شده است. کرامر و همکاران (۱۹۸۹) در تحقیقی تحت عنوان "بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی" به این نتیجه دست یافتند که درصد قابل توجهی از وقت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی در کشورهای در حال توسعه صرف آموزش و ارائه‌ی خدمات بالینی می‌شود و وقت کافی برای انجام امور پژوهشی ندارند. در تحقیق پیترسون و همکاران تحت عنوان "چارچوبی برای استفاده پژوهش (هفت مطالعه‌ی موردی)" نشان داد نتایج فعالیت‌های تحقیقاتی در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان چندان به‌کار گرفته نمی‌شود و یا در نیمه‌ی راه رها می‌گردد. در پژوهش کریمیان و همکاران (۱۳۹۱) تحت عنوان "بررسی وضعیت زمینه‌ای مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز از دیدگاه اعضای هیأت علمی" نتایج نشان داد اعضای هیأت علمی وجود موانع آموزشی، فرهنگی اجتماعی، سیاسی و راهبردی را در دانشگاه تأیید کردند.

فردی انجام فعالیت های پژوهشی در دانشگاه، تعیین و مقایسه ای دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع فردی و موانع سازمانی در دو گروه دانشجویان دارای سابقه پژوهش و بدون سابقه پژوهش، تعیین و مقایسه ای دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع انجام فعالیت های پژوهشی به تفکیک دانشکده ها و برحسب جنسیت، مقطع تحصیلی بود. روش تحقیق از نوع پیمایشی و توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری دانشجویان علوم پزشکی گلستان که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، تعداد نمونه با توجه به تعداد دانشجویان دانشگاه ۲۲۶۳ نفر و مطالعه عبوری و همکاران (۱۳۹۲) با سطح اطمینان ۹۵ درصد و توان آزمون ۸۰ درصد و برآورد نمرات میانگین و انحراف معیار موانع پژوهشی در حیطه ای فردی معادل $2/75 \pm 3/87$ و $3/68 \pm 1/98$ در دو گروه دانشجویان محقق و غیر محقق، ۱۶۶ دانشجو در هر گروه نفر انتخاب شد (۳۳۲ دانشجو) که به صورت تسهیم به نسبت دانشکده ها انتخاب شد. دانشکده های پرستاری و مامایی ۴۴۱ نفر، تعداد نمونه ۶۵ نفر، دانشکده ای پزشکی ۷۶۲ نفر، تعداد نمونه ۱۱۲ نفر، دانشکده ای بهداشت ۲۶۸ نفر، تعداد نمونه ۴۰ نفر، دانشکده ای پیراپزشکی ۵۱۵ نفر، تعداد نمونه ۷۶ نفر، دانشکده ای فن آوری های نوین ۵۷ نفر، تعداد نمونه ۹ نفر و دانشکده ای دندان پزشکی ۲۲۲ نفر، تعداد نمونه ۳۳ نفر تعیین شد. در این تحقیق دانشجویی که سابقه ای انجام طرح تحقیقاتی مصوب به عنوان مجری و همکار، تدوین مقاله ای علمی ارائه شده در کنگره و یا چاپ در مجله به عنوان نویسنده و تألیف یا ترجمه کتاب داشت دانشجوی محقق نام گذاری شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش نامه ای محققان دانشگاه علوم پزشکی اراک که در سال ۱۳۹۱ بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک انجام پذیرفت، بود. بخش اول شامل مشخصات زمینه ای (شامل معدل، جنسیت، ترم، رشته و مقطع تحصیلی و دانشکده ای و...) و بخش دوم مربوط به فعالیت های پژوهشی جهت تعیین دو گروه دارای سابقه پژوهش و بدون سابقه پژوهش و بخش سوم که شامل دو پرسشنامه، یک پرسشنامه برای دانشجویان دارای سابقه پژوهش (محقق) با ۲۹ سؤال بسته شامل ۹ سؤال در حیطه ای فردی با گستره ای امتیازی ۹-۴۵ امتیاز و ۲۰ سؤال حیطه ای سازمانی با گستره ای ۲۰-۱۰۰ امتیاز با تأیید پایایی ۸۱ درصد و برای دانشجویان بدون سابقه پژوهشی (غیر محقق) ۹ سؤال حیطه ای فردی ۹-۴۵ امتیاز و ۹ سؤال حیطه ای سازمان ۹-۴۵ امتیاز با تأیید پایایی ۸۳ درصد بود، که در این مطالعه نیز برای دانشجویان دارای سابقه

مشخص نبودن جایگاه بخش خصوصی در حوزه بهداشت و درمان با میانگین، نبود نظام ارزیابی مناسب از تحقیقات انجام شده و نبود بانک اطلاعاتی جامع از تحقیقات علوم پزشکی درصد بیشترین دغدغه های پژوهشگران را در مورد موانع راهبردی و سیاست های کلان نشان داد. بررسی دیدگاه ها به تفکیک جنسیت، مرتبه ای علمی، دانشکده و داشتن مسئولیت اجرایی تفاوت معنادار دیده شد، اما در مورد سابقه ای خدمت و رشته ای تحصیلی، این تفاوت معنادار نبود. در پژوهش نیکروز و همکاران (۱۳۸۸) تحت عنوان "بررسی عوامل بازدارنده ای اجرای طرح های تحقیقات دانشجویی از دیدگاه دانشجویان" نتایج نشان داد که میانگین موانع شخصی کمتر از موانع سازمانی به عبارت دیگر، موانع شخصی مؤثرتر از موانع سازمانی بودند. در بحث موانع شخصی، نداشتن مهارت، دانش ناکافی از متدولوژی تحقیق و عدم آگاهی از موضوعات قابل تحقیق بیشترین فراوانی را داشت. در حیطه ای موانع سازمانی، دسترس نبودن نیروهای مشاوره ای، کمبود امکانات و تجهیزات و عدم انگیزه از طرف مسؤولان و اساتید بیشترین موارد را تشکیل می دادند. در پژوهش عبوری و جدیدی (۱۳۹۱) تحت عنوان "مقایسه ای دیدگاه دانشجویان محقق و غیر محقق در مورد موانع انجام فعالیت های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک" نتایج نشان داد میانگین نمره موانع پژوهشی از دیدگاه دانشجویان محقق در حیطه ای سازمانی به میزان $2/14 \pm 3/32$ و میانگین نمره وجود موانع از دیدگاه دانشجویان غیر محقق در حیطه ای فردی به میزان $3/68 \pm 1/98$ و در حد زیاد ارزیابی شد. بالاترین میانگین نمره به موانع از دیدگاه دانشجویان به کمبود دستیاران پژوهشی دوره دیده، عدم استفاده از نتایج تحقیق در جامعه، ضعف دانشجویان در آشنایی با کتابخانه ای دیجیتال اختصاص یافت. با توجه به پیشینه ای تحقیق و نتایج انجام پژوهش در این زمینه، تعیین دیدگاه دانش پژوهان، محققین، متخصصین و نخبگان جوان جامعه، گامی در جهت تعیین اولویت در حل موانع پیش روی تحقیق و فرهنگ سازی و نهادینه کردن آن و رسیدن به اهداف عالی ای پژوهش در دانشگاه علوم پزشکی گلستان به طور خاص و رسیدن به ایران توسعه یافته در سال ۱۴۰۴ برداشت.

مواد و روش ها

هدف اصلی تحقیق که تعیین دیدگاه دانشجویان دانشگاه در خصوص موانع انجام فعالیت های پژوهشی در دانشگاه بود و اهداف اختصاصی و فرعی که تعیین دیدگاه دانشجویان دانشگاه در خصوص موانع سازمانی و موانع

آزمون من‌ویتنی بین دو گروه محقق و غیر محقق در خصوص موانع سازمانی انجام فعالیت‌های پژوهشی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P\text{-value} > 0.001$).

جدول شماره ۲: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی موانع فعالیت‌های پژوهشی از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهش (غیر محقق) دانشگاه علوم پزشکی گلستان

موانع پژوهشی	تعداد	میانگین	p-value
محقق	۱۱۰	۳,۱۹ ± ۰,۷۱	۰,۶۴
غیر محقق	۲۵۵	۳,۳۶ ± ۰,۶۸	

میانگین نمره‌ی موانع پژوهشی از نظر دانشجویان محقق $3/19 \pm 0/71$ و دانشجویان غیر محقق $3/36 \pm 0/68$ بود که با توجه به آزمون من‌ویتنی بین دو گروه محقق و غیر محقق در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P\text{-value} > 0.001$).

جدول شماره ۳: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی موانع فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی فردی از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهش (غیر محقق) دانشگاه علوم پزشکی گلستان

حیطه‌ی فردی موانع پژوهشی	تعداد	میانگین	مقدار من ویشی	p-value
فردگی واحدهای درسی	محقق	۱۰۶	۳ ± ۰,۹۶	۰,۲۶۸
	غیر محقق	۲۵۵	۳ ± ۱,۰۳	
بی‌انگیزگی به انجام پژوهش	محقق	۱۰۷	۳ ± ۱,۱۴	۰,۰۰۲
	غیر محقق	۲۵۵	۳ ± ۱,۱۸	
عدم تمایل به انجام کار گروهی	محقق	۱۰۷	۳ ± ۳,۹۸	۰,۷۴۷
	غیر محقق	۲۵۴	۳,۳۶ ± ۰,۶۸	
ضعف در تسلط بر نگارش پروپوزال	محقق	۱۰۷	۳ ± ۱,۳۷	۰,۰۳۵
	غیر محقق	۲۵۱	۳ ± ۱,۱۲	
عدم تسلط بر ارائه گزارش طرح	محقق	۱۰۶	۳ ± ۱,۲۳	۰,۰۸۹
	غیر محقق	۲۵۱	۳ ± ۱,۰۶	
ضعف در نگارش مقاله علمی	محقق	۱۰۶	۳ ± ۱,۱۶	۰,۷۲۴
	غیر محقق	۲۵۲	۳ ± ۱,۰۷	
عدم تسلط بر کار آماری	محقق	۱۰۷	۳ ± ۱,۱۵	۰,۴۴۰
	غیر محقق	۲۵۱	۳ ± ۱,۲۲	
ضعف در استفاده از بانک‌های الکترونیکی	محقق	۱۰۵	۲ ± ۱,۲۰	۰,۰۷۳
	غیر محقق	۲۵۱	۳ ± ۱,۳۱	
ضعف در آشنایی با کتابخانه‌ی دیجیتال (INLM)	محقق	۱۰۵	۳ ± ۱,۱۸	۰,۰۱۱
	غیر محقق	۲۵۱	۳ ± ۱,۲۲	

همان‌طور که در جدول فوق نشان داده شد میانگین نمره‌ی مشکلات و موانع پژوهشی در پاسخ به سؤالات حیطه‌ی فردی بین دانشجویان محقق و غیر محقق تفاوت معناداری وجود نداشت ($P\text{-value} > 0.001$).

پژوهش با آلفای کرنباخ ۸۴ درصد و دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهش با آلفای کرنباخ ۸۹ درصد تأیید شد. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، کدبندی اطلاعات، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS شد و با استفاده از آن تحلیل داده‌ها انجام گرفت. بدین‌منظور از آزمون‌های آماری توصیفی نظیر میانگین، درصد فراوانی و انحراف معیار و برای تحلیل داده‌ها از آزمون استنباطی مرتبط نظیر آزمون t و من‌ویتنی استفاده شد.

یافته‌ها

پژوهش با هدف اصلی تعیین دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه و به روش توصیفی-تحلیلی صورت گرفت. با توجه به اینکه جامعه‌ی آماری دانشجویان علوم پزشکی گلستان که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۳۳۲ دانشجو به تعداد نمونه ۱۶۶ دانشجو در هر گروه و به‌صورت تسهیم به نسبت دانشکده‌ها در نظر گرفته شده بود فراوانی نمونه‌های تحقیق ۳۶۵ نفر بود که ۱۱۰ دانشجوی محقق و ۲۵۵ دانشجوی غیر محقق با رعایت روش نمونه‌گیری تسهیم به نسبت دانشکده در این تحقیق مشارکت و به سؤالات پاسخ دادند. یافته‌ها بر اساس اهداف تحقیق به شرح ذیل به‌دست آمد.

جدول شماره ۱: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی موانع فعالیت‌های پژوهشی از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهش (غیر محقق) دانشگاه علوم پزشکی گلستان

موانع پژوهشی	تعداد	میانگین	p-value
حیطه‌ی فردی	محقق	۱۰۹	۰,۰۱۹
	غیر محقق	۲۵۵	
حیطه‌ی سازمانی	محقق	۱۱۰	۰,۱۳
	غیر محقق	۲۵۳	

در حیطه‌ی فردی، میانگین نمره موانع پژوهشی از نظر دانشجویان محقق $3/13 \pm 0/95$ و دانشجویان غیر محقق $3/33 \pm 0/75$ بود که با توجه به آزمون من‌ویتنی بین دو گروه محقق و غیر محقق در خصوص موانع فردی انجام فعالیت‌های پژوهشی تفاوت معناداری وجود نداشت. ($P\text{-value} > 0.001$) در حیطه‌ی سازمانی میانگین نمره‌ی موانع پژوهشی از نظر دانشجویان محقق $3/17 \pm 0/9$ و دانشجویان غیر محقق $3/38 \pm 0/78$ بود که با توجه به

جدول شماره ۴: مقایسه میانگین نمره‌ی موانع فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی سازمانی از نظر دانشجویان دارای سابقه-ی پژوهش (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهش (غیر محقق)

دانشگاه علوم پزشکی گلستان

P-value	مقدار من ویننی	میانگین	تعداد	حیطه‌ی سازمانی موانع پژوهشی	
				محقق	غیر محقق
۰,۸۲۴	NS	۳=۱,۲۶	۱۰۶	ضعف در دستیابی به اینترنت و بانک‌های الکترونیکی	محقق
				غیر محقق	
۰,۷۴۴	NS	۳=۱,۰۵	۹۸	پروگرام‌های زائد در تصویب طرح‌ها	محقق
				غیر محقق	
۰,۵۱۳	NS	۳=۱,۱۶	۱۰۵	ضعف در سیستم تشویقی	محقق
				غیر محقق	
۰,۲۴۹	NS	۳=۱	۱۰۵	عدم استفاده از نتایج تحقیق در جامعه	محقق
				غیر محقق	
۰,۴۶۴	NS	۳=۱,۱	۱۰۳	عدم آشنایی با واحد توسعه‌ی تحقیقات بالینی	محقق
				غیر محقق	
۰,۲۵۸	NS	۳=۱,۲۱	۱۰۶	عدم آشنایی با کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی	محقق
				غیر محقق	
۰,۷۹۲	NS	۳=۱,۱۱	۱۰۴	کمبود کارشناسان خبره و دستیاران پژوهشی دوره‌دیده	محقق
				غیر محقق	
۰,۰۰۰	NS	۳=۱,۱۹	۱۰۶	عدم وجود هسته‌ای تحقیقاتی در دانشکده	محقق
				غیر محقق	
۰,۸۲۵	NS	۳=۱,۰۶	۱۰۴	ضعف در همکاری اساتید با دانشجو	محقق
				غیر محقق	

همان‌طور که در جدول فوق نشان داده شد میانگین نمره‌ی مشکلات و موانع پژوهشی در پاسخ به سؤالات حیطه‌ی سازمانی بین دانشجویان محقق و غیر محقق تفاوت معناداری جزء در عدم وجود هسته‌ای تحقیقاتی در دانشکده وجود نداشت ($P\text{-value} > 0.01$).

همچنین یافته‌ها نشان داد از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش (محقق) بیشترین موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی فردی فشرده‌ی واحدهای درسی، ضعف در نگارش مقاله‌ی علمی، عدم تسلط بر کار آماری و در حیطه‌ی سازمانی به ترتیب اولویت ضعف در دستیابی به اینترنت و بانک‌های الکترونیکی، ضعف در داوری طرح‌ها، طولانی شدن زمان خرید لوازم تحقیق، عدم آشنایی با کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، طولانی شدن زمان پرداخت هزینه‌ها، طولانی شدن زمان داوری و چاپ مقالات ذکر شد. از نظر دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهشی (غیر محقق) بیشترین موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی فردی فشرده‌ی واحدهای درسی، ضعف در نگارش مقاله‌ی علمی، بی‌انگیزگی به انجام پژوهش و در حیطه‌ی سازمانی به ترتیب اولویت ضعف در سیستم‌های تشویقی، عدم استفاده از نتایج تحقیق در جامعه، عدم آشنایی با واحد توسعه‌ی تحقیقات بالینی ذکر شد. همچنین دیدگاه دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهشی (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهشی (غیر محقق) در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی به تفکیک جنس، مقطع تحصیلی و دانشکده بررسی شد که با توجه به تجزیه و تحلیل به‌وسیله‌ی آزمون آماری تی‌تست از نظر دانشجویان به

تفکیک جنس رابطه‌ی معناداری وجود نداشت و در مورد دیدگاه دانشجویان محقق و غیر محقق در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی با توجه به تجزیه و تحلیل به‌وسیله‌ی آزمون آماری آنوا، برحسب مقطع تحصیلی، رابطه‌ی معناداری وجود نداشت. در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی برحسب دانشکده نیز با توجه به تجزیه و تحلیل به‌وسیله‌ی آزمون آماری آنوا، رابطه‌ی معناداری وجود نداشت ($P\text{-Value} > 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه در این پژوهش موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهشی (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهشی (غیر محقق) بررسی شد و دیدگاه این دو گروه از دانشجویان مقایسه و به تفکیک برخی عوامل دموگرافیکی در دو حیطه‌ی سازمانی و حیطه‌ی فردی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد بین دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهشی (محقق) و بدون سابقه‌ی پژوهشی (غیر محقق) در دانشگاه در مورد موانع پژوهشی در کل و در حیطه‌ی فردی تفاوت معناداری وجود نداشت، ولی در حیطه‌ی سازمانی در پاسخ به پرسش عدم وجود هسته‌ی تحقیقاتی در دانشکده‌ها بین دو گروه محقق و غیر محقق اختلاف معنادار وجود داشت. به‌عبارت دیگر، دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهشی (محقق) عدم وجود هسته‌ی تحقیقاتی در دانشکده را مانع مهم انجام فعالیت‌های پژوهشی ذکر کردند نتایج مطالعه‌ی عنبري و جدیدی (۱۳۹۲) تحت عنوان "مقایسه دیدگاه دانشجویان محقق و غیر محقق دانشگاه علوم پزشکی اراک" نشان داد در مورد موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی فردی و در کل اختلاف معناداری وجود نداشت که همسو با این مطالعه بود. در پژوهش کریمیان و همکاران (۱۳۹۱) تحت عنوان "بررسی وضعیت زمینه‌ای مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز از دیدگاه اعضای هیأت علمی" نتایج نشان داد اعضای هیأت علمی در انجام فعالیت‌های پژوهشی موانع در حیطه‌ی آموزشی، فرهنگی اجتماعی، سیاسی و راهبردی را در دانشگاه ذکر کردند که در حیطه‌ی سازمانی نیز برخی از این موارد از دیدگاه دانشجویان به‌عنوان موانع انجام پژوهش ذکر شدند. نتایج پژوهش ظهوری و فکری (۱۳۸۸) تحت عنوان "موانع پژوهش از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران" نشان داد افراد تنها حدود نیمی از مهارت لازم در تدوین پروپوزال، اجرای پژوهش، آنالیز و تفسیر داده‌ها و نیز مقاله‌نویسی دارند. محدودیت تایپ، پرینت، زیراکس،

مشاوره‌ی پژوهشی، اینترنت، کتابخانه به‌ترتیب مهم‌ترین عامل ناراضیاتی این افراد از خدمات پژوهشی در دانشکده بود که در این پژوهش نیز دانشجویان بدون سابقه‌ی پژوهشی (غیر محقق) ضعف در نگارش مقاله‌ی علمی و عدم تسلط بر کار آماری را مهم‌ترین مانع انجام پژوهش عنوان کردند. نتایج تحقیق سرشتی و همکاران (۱۳۸۶) با عنوان "بررسی موانع انجام پژوهش از دیدگاه پرستاران و ماماها‌ی شاغل در بیمارستان‌های شهرکرد" نشان داد مهم‌ترین موانع انجام پژوهش به‌ترتیب شامل کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد، کمبود امکانات و تجهیزات، در دسترس نبودن مشاور جهت راهنمایی، نداشتن انگیزه‌ی کافی جهت انجام پژوهش، عدم تسلط به زبان انگلیسی و نداشتن امتیاز کافی جهت انجام پژوهش بود و کمترین موانع شامل بی‌علاقگی به امر پژوهش، مفید نبودن پژوهش برای بیمار و محدودیت‌های اخلاقی بود. نتایج پژوهش مهرعلیزاده و طاهری (۱۳۷۵) با عنوان "سیاست‌گذاری تحقیقات دانشگاهی و صنعت و جایگاه اعضای هیأت علمی در پژوهش در دانشگاه شهید چمران نشان داد که مشکلات اداری و مالی، جایگاه تحقیق و محیط علمی، اطلاعات و وسایل و ابزارهای علمی، مسایل مربوط به استادان از جمله موانع مؤثر در پژوهش بود که با دیدگاه دانشجویان این پژوهش در حیطه‌ی سازمانی که طولانی شدن زمان خرید، ضعف در دستیابی به اینترنت و بانک‌های الکترونیکی، طولانی شدن زمان پرداخت هزینه‌ها و دآوری و ضعف در سیستم‌های تشویقی مهم‌ترین موانع ذکر کردند هم‌سو بود. نتایج تحقیق مظلومی و همکاران (۱۳۹۲) با عنوان "بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حین آموزش در دانشگاه" نشان داد موانع شخصی زنان بیشتر از مردان بود. از موانع شخصی، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری و در موانع سازمانی، عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهش از طرف مسؤولین بیشترین امتیاز را کسب کرد که در این پژوهش نیز در حیطه‌ی فردی عدم تسلط به کار آماری و ضعف در نگارش مقاله‌ی علمی و بی‌انگیزگی به انجام پژوهش و در حیطه‌ی سازمانی ضعف در سیستم تشویقی در اولویت موانع بود هم‌سو بود، ولی موانع انجام پژوهش به تفکیک جنسیت تفاوت معناداری نداشت، برای همین در این خصوص با این پژوهش هم راستا نبود. نتایج تحقیق علمداری و همکاران (۱۳۸۲) تحت عنوان "موانع موجود در انجام فعالیت‌های پژوهشی از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های شهر یاسوج" نشان داد در بررسی موانع شخصی، کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد

بیشترین مانع پژوهش و در موانع سازمانی، کمبود امکانات و تجهیزات لازم در انجام پژوهش بیشترین مانع پژوهشی از طرف اعضای هیأت علمی عنوان شده بود. زنان و افراد با مدرک تحصیلی بالاتر میانگین نمرات مانع شخصی بیشتری را به خود اختصاص داده بودند که با این تحقیق که فشردگی واحدهای درسی و به تبع آن کمبود وقت در حیطه‌ی فردی و طولانی شدن زمان خرید لوازم تحقیق در حیطه‌ی سازمانی از موانع مهم تحقیق ذکر شد هم‌سو بود، ولی با موانع انجام پژوهش به تفکیک جنسیت و مقطع هم‌راستا نبود. نتایج لهسایی‌زاده (۱۳۷۵) در زمینه‌ی موانع پژوهش علوم اجتماعی در ایران نشان داد آن‌گونه که باید پژوهش‌های اجتماعی نهادینه نشده‌اند و هنوز تار و پود عنکبوتی تشریفات اداری دست و پاگیر پژوهش‌های اجتماعی هستند که در این مطالعه نیز بورکراسی اداری و طولانی شدن روند انجام فعالیت‌های پژوهشی جزء مهم‌ترین اولویت مانع انجام پژوهش از دیدگاه دانشجویان ذکر شد. نتایج تحقیق استیج (۱۹۹۶) نشان داد در موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حیطه‌ی فردی عدم تسلط به زبان انگلیسی جهت استفاده از منابع خارجی و نداشتن امتیاز کافی برای ارتقا از مهم‌ترین اولویت بود. نتایج تحقیق کرامر و همکاران (۱۹۸۹) تحت عنوان بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی نشان داد که درصد قابل توجهی از وقت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی در کشورهای در حال توسعه صرف آموزش و ارائه‌ی خدمات بالینی می‌شود و وقت کافی برای انجام امور پژوهشی ندارند. در این مطالعه نیز فشردگی واحدهای درسی و به تبع آن کمبود وقت نیز از موانع انجام پژوهش ذکر شد. در پژوهش نیک‌روز و همکاران (۱۳۸۸) تحت عنوان "بررسی عوامل بازدارنده‌ی اجرای طرح‌های تحقیقات دانشجویی از دیدگاه دانشجویان" نتایج نشان داد موانع شخصی مؤثرتر از موانع سازمانی بودند در دسترس نبودن نیروهای مشاوره‌ای یکی از موانع مهم در فعالیت‌های پژوهشی بود که در این پژوهش نیز عدم وجود هسته‌ی تحقیقاتی در دانشکده‌ها از نظر دانشجویان دارای سابقه‌ی پژوهش (محقق) ذکر شد که می‌تواند وجود نیروهای مشاور در هسته‌های تحقیقاتی دانشکده‌های گامی در جهت انجام تحقیق و کاهش مانع موجود در این مسیر می‌باشد. همچنین این پژوهش با نتایج مطالعه‌ی سیمنس (۲۰۱۰) با عنوان "بررسی نگرش به تحقیق در دانشگاه‌های علوم پزشکی" که تثبیت جایگاه پژوهش و رفع موانع تحقیق می‌تواند گام کلیدی در توسعه‌ی پژوهش باشد، هم‌سو بود. نتایج پژوهش هامیلتون (۱۹۸۸) با عنوان "دو نقش اعضای

Alamdari AK, Afshun, E 2002, The viewpoint of faculty members on Research barriers at Yasuj University, *Armaghane-danesh*, No. 8, Pp.27-32.

Azizi, F 2001, Research in medical Education, *Rahyaft*, No. 24, Pp. 38-44.

Azizi, F 1995, Medical research horizon in country, *Research in medicine*, No. 11, Pp.75-83.

Ansafy S, Gharib, H 2007, Iranian Knowledge at the international level, comparing the situation of science in fifteen countries, *Calendar of Iranian knowledge*, Iranian Research Institute for Scientific Information and Documentation, www/iranknowledge.irandoc.ac.ir.

Anbari Z, Jadidi, R 2013, Students' research and non-research on barriers to research activities at Arak University of medical sciences and Provide appropriate strategies to manage student research, *Iranian Journal of Medical Education*, Pp. 399-412.

Burgoyne LN, O'Flynn S, Boylan, GB 2010, Undergraduate medical research: the student perspective, *Med Educ*, No.15, Pp. 26-29.

Hamilton, GA 1988, Two face of nurse faculty : teacher and researcher, *journal of advanced nursing*, No.11, Pp . 217-223.

Hafferin EA, horsley, AV 1982, Promoting research based nursing: the nurse adminstor's role, *The journal of nursing administration*, No.12, Pp.34-41.

Iran statistics center 2000, A report of research activities performance, *Rahyaft*. Pp. 113-118.

Joybari L, Yusefipour M, Sanago, A 2012, The translation of knowledge and applied researches. Solution to increase research performance of Medical Sciences Students, *Qualitative researches in Medical Sciences*, Vol.1, No.1, Pp. 56-69.

Kianpur M, Zeyari B, Arta S, et al 2005, Survey of research problems from the viewpoints of managers, scientific staffs and research experts in Isfahan University of Medical Sciences, *Iranian Journal of Nursing & Midwifery Research*, Vol. 10, No. 3, Pp . 23-26.

هیأت علمی پرستاری، مدرس و محقق " و نتایج پژوهش هفرین (۱۹۸۲) با عنوان "نقش مدیر پرستاری در ارتقای تحقیق پرستاری" نشان داد در حیطه‌ی موانع شخصی، بیشترین میانگین نمرات مربوط به کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد عنوان شد که با این مطالعه که فشردگی واحدهای درستی و به تبع آن کمبود وقت نیز از موانع انجام پژوهش ذکر شد، هم‌سو بود. در تحقیق پیترسون و همکاران (۲۰۰۷) تحت عنوان "چارچوبی برای استفاده پژوهش (هفت مطالعه‌ی موردی)" نشان داد نتایج فعالیت‌های تحقیقاتی در تصمیم‌گیری‌ها و سیاستگذاری‌های کلان چندان به‌کار گرفته نمی‌شود و یا در نیمه‌ی راه می‌گردد که با این پژوهش که بیشترین مانع انجام پژوهش را عدم استفاده از نتایج تحقیق در جامعه ذکر کردند هم‌راستا بود. در مطالعه‌ی ثناگو و همکاران (۱۳۹۱) با عنوان "مکانیزم و سازوکار افزایش عملکرد دانشجویان پزشکی" فشردگی واحدهای درسی یکی از معضلات انجام تحقیق ارزیابی شد که با نتایج این تحقیق در حیطه‌ی فردی هم‌خوانی داشت. نتایج پژوهش شریعتمداری (۱۳۹۰) با عنوان "آسیب شناسی موانع اجرای پژوهش در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی" تأثیر عامل فردی در دو جنس اختلاف معنادار داشت که این تحقیق تأثیر عوامل فردی تفاوت معناداری به تفکیک دو جنس نداشت، هم‌راستا نبود. با توجه به پیشینه‌ی تحقیق و نتایج انجام پژوهش در این زمینه می‌توان گفت تعیین دیدگاه دانش‌پژوهان، محققین، متخصصین و نخبگان جوان جامعه می‌تواند راهکاری کاربردی به دست‌اندرکاران پژوهش داده و گامی مهم در جهت حل موانع پیش روی تحقیق و فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن آن و رسیدن به اهداف عالی‌ی پژوهش در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی پژوهشی و رسیدن به سند چشم‌انداز ایران توسعه‌یافته در سال ۱۴۰۴ و رتبه‌ی یک منطقه باشد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله از معاونت تحقیقات و فن‌آوری، اعضای شورای تخصص پژوهش و فن‌آوری و کمیته‌ی اخلاق دانشگاه علوم پزشکی گلستان جهت تصویب و حمایت و دکتر زهره عنبری و رحمت اله جدیدی جهت پرسش‌نامه و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان جهت همکاری کمال تشکر را دارند.

References

Asefzadeh M, Piree, Z 2006, Publish, a key activity in knowledge management, *Journal Babol Univ of Med Sci*, No.8, Pp.54-62.

- American J preventive Medicine*, Vol. 33, No. 1, Pp. 21-34.
- Siemens DR, Punnen S, Wong JN, et al 2010, A survey on the attitudes towards research in medical school, *BMC Med Educ*, Vol.10 , No.4.
- Salem Safi R, 2009, Faculty opinions about the barriers Orumiyeh Research in Medical Sciences, Green Magazine, *Tenth National Conference on Special Education, Shiraz University of Medical Sciences*,
- Sabzevari M, Azizzadeh, K 2000, University of viewpoints about the barriers to research activities, *Journal of Medical Sciences*, Shahid saduoghly Yazd University of Medical Sciences, Pp. 18-27.
- Stange Kurt, C 1996, Primary care research Barriers and opportunities, *Journal of family practice*, Vol. 42, No.2, Pp. 192-197.
- Sereshty M, Parvin N, Bozorgzad M, et al 2006, Survey of Research barriers from the viewpoint of nurses and midwives working in hospitals of Shahrekord University of Medical Sciences, *J Ilam Univ Med Sci*, No. 15, Pp.7-13.
- Shariatmadari, M 2011, Pathology of barriers of research execution among the faculty members and presenting applied solutions, *Research and scientific journal of educational management*, Vol. 3, No. 1, Pp. 45-60.
- Zuhuri, AR 2002, Viewpoint of faculty members Iran University about research barriers, *Payesh*, No.2, Pp.113-120.
- Zahedi, MM 2005, 20-year vision of development, High education, *Research and planning of high education institution*.
- Kraemer LG, Lyons, KJ 1989, Research productivity of allied health faculty in academic health centers, *Journal of Allied Health*, 18, Pp. 349-359.
- Karimiyan Z, Sabaghian Z, Saleh Sedghpour, B 1391, A review of barriers to the effective field of view of research activities at the Faculty of Medical Sciences, *Journal of Higher Education Association of Iran*, fourth year, No.3, Pp.1-29.
- Karimian, Z 2010, The training of medical sciences by eastern Mediterranean countries in conferences and international journals of 2000-2009. Medicine and purification, *The 11 th conference of training medical sciences*, No.296.
- Lahsayizade, M 1996, The barriers of research of social sciences in Iran, *Rahyaft*. Vol. 4. No. 14, Pp 97-104.
- Mehralizade Y, Taheri, MR 2006, Policy making of academic researches and industry and position of faculty members in research. Sciences, *researches and technology journal*, Vol.3, No.7.
- Mazlumi S, Hosseini P, Abasi, M, et al 2013, The study of the view of students of Medical Sciences University of Shahid Sadughy Yazd regarding the barriers of research activities during training in university, *Training development journal in medical sciences*, Vol. 6, No.10 , Pp. 63-70.
- Nikrooz, L 2012, Cooperators, *The Factors inhibiting the student research projects*, Fasa University of Medical Sciences, No.2, Pp. 113-119.
- Peterson, JC 2007, Framework for research utilization applied to seven case studies,

The Research barriers at University from students' point of view in Golestan University of Medical Sciences

Mohammad Salehi¹

parviz saeidi²

Negin jabbary³

Maryam Kazemi MalekMahmoudi⁴

Shima Kazemi MalekMahmoudi^{5,*}

¹: Faculty member, Islamic Azad University-Sari branch, Sari , Iran.

²: Department of management and Accounting, Islamic Azad University- Aliabad Katoul Brench , Aliabad Katoul, Iran.

³: Faculty member, Department of Educational Management, Islamic Azad University- Gorgan Branch, Gorgan, Iran.

⁴: M.A student in Teaching English as a Foreign Language at the Mazandaran University, Babolsar, Iran.

⁵: Deputy of Research & Technology department, Golestan University of Medical Sciences & Ph.D Student of Educationl Management, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.

Abstract: Research is a representative of developed countries; today, it is one of the most important developmental factors. Moreover, research leadership is one of the main principles of higher education system. Emphasizing the research leads to progress as well as real autonomy, while ignoring it leads to considerable costs. The present study aimed to determine the students' views concerning the barriers of research. The research methodology was descriptive-analytic one; of 2263 participants, 332 students were selected by stratified random sampling. The data collection tool was questionnaire of Arak Medical University, and it contained 29 questions to be answered by students with research experience (Cronbach's alpha 84%) and 18 questions without research experience (Cronbach's alpha 89%). Regarding the research activities in both general and individual aspects, analyzed results by the Mann Whitney and T-test showed that there was no significant difference between students with research experience and students without research experience (Pvalue <0/001). However, there was a significant difference among two groups in organizational field in responding to the question "The lack of research components". Students with experience said the most barriers in organizational field were the Internet accessibility weakness and electronic banks; while in individual field, barriers were mentioned as intensity of curriculum. Besides, students without experience mentioned that the most barriers in organizational field were weakness in encouragement system; and in individual aspect, barriers were the intensity of weakness in encouragement system; whereas, barriers were intensity of curriculum. However, toward gender segregation, degree and level of study no significant relationship was observed. According to the importance of research, considering the prioritization of research barriers seems necessary.

Keywords : Barriers of research, University, students with research experience, students without research experience.

*Corresponding author: Deputy of Research & Technology department, Golestan University of Medical Sciences & Ph.D Student of Educationl Management, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.

Email: kazemishima20@yahoo.com